

روش و سازمان آموزش موسیقی در مجارستان

نوشته دکتر ف. شاندر

هدف و مواد روش و سازمان ساختمان آموزش موسیقی مجارستان همه اجزای طرح بزرگی هستند و بنابراین بر پایه اصول اساسی یکسانی بنیاد شده اند .

اصول اساسی این روش شاید در سخنان کودایی (Kodaly) به گونه ای بهتر بیان شده باشد : « بهترین آغاز در آموزش موسیقی با آواز است . حتی بزرگترین استعداد ها نیز نمی تواند بر مشکلی که در آموزش بر اثر نخواندن آواز حاصل شد چیره شود . »

در فعالیت های بارتوک (Bartok) و کودایی که علم و هنر و آموزش و پرورش بر پایه موسیقی فلکوریک کهن قرار دارند این دو آهنگ ساز به سوی یک هدف روی کرده اند و آن یاری کردن و تکمیل کردن کارهای یکدیگر است در رسیدن به هدف فرهنگ موسیقی مجارستان . از همان آغاز بارتوک و کودایی بر آن شدند که تنها یک آموزش موسیقی که هدفی در برابر خود دارد و در کودکی شروع شده می تواند پایه ای برای فرهنگ موسیقی افراد و ملتی قرار گیرد . بر اثر راهنمایی ایشان یک تصویر یکسان و جامع آموزش موسیقی برای

سراسر کشور در میان معلمان و هنرمندان و آهنگسازان موسیقی پدید آمد .
مواد آموزشی در موسیقی فولکلریک مجارستان اساس پیشرفت دانش
ابتدایی موسیقی و توسعه ذوق موسیقی به شمار می رود . از این مبداء راهی به
دانشی ژرف تر از شیوه های موسیقی جهانی تدوین شده منتهی می شود .
يك صفت اساسی این روش آنست که نقطه آغاز باید همواره تجربه موسیقی
باشد و بیداری و دریافتن و ترتیب درست باید بعدها پیدا شود .

روش خواندن و نوشتن موسیقی عبارتست از سرایه (سولمیزاسیون)
نسبی با سرایه بر پایه تونیک . ریشه های آن به قرون وسطی تا قلمرو آواز
گرچی می رسد، و همین حتی امروز هم در انگلستان و سویس روشی شناخته شده
و معروف در سولفژ به شمار می رود . ما از سیلابهای سولفژ ساخته گیدو آرتسو
استفاده می کنیم اما این حروف سرایه به طور مطلق به کار نمی روند و در نخستین
نت هر مقیاسی عمده به شمار نمی رود . نامهای مطلق محدودند به نتهای
C, D, E, F, G, A, B و غیره . نامهای نتها حاکی از وضع استعمال آنهاست که در
همه کلیدها برابر و با یکدیگر مربوط هستند . اصطلاح « سولفژ نسبی »
(Relative Solfa) از اینجا سرچشمه گرفته است .

بر پایه راهنمایی کودایی این روش در موسیقی فلکلریک مجارستان رایج
شد . ستون موسیقی فولکلریک مجارستان پنتا تونیک است بی نیم پرده . هنر -
آموزان با آموزش نواختن ساز آغاز و اندک اندک بر مقیاسهای هفت نتی و عناصر
ریتم و اصول هارمونی موسیقی کلاسیک آشنا می شوند .

آموزش نواختن ساز با اصول اساسی یکسانی در آموزش موسیقی
وفق داده شده و منطبق گشته است .

کودایی نوشته است که باید هنگامی که کودک آواز را فرا گرفت آلت
موسیقی را به دستش داد . شنوایی درونی او تنها زمانی توسعه می یابد که
تصور آواز اصوات با آواز خودش پدید آمده و بایک وسیله خارجی و بصری پیوند
نیافته باشد . مدارس موسیقی پیش از شروع کردن آموزش با آلت موسیقی يك
سال صرف پیشرفت آواز دانش آموزان می کنند و ذوق ریتم را در کلاسهای تهیه

کودکان در ایشان پرورش می‌دهند .

مواد و روش شروع آموزش آلت موسیقی با آموزش آواز در کلاسهای تهیه و مدرسه ابتدائی بستگی نزدیک دارد . مواد و موضوعات سنتی کلاسیک رومانیک و مدرن را در بعضی از کلاسها زودتر و در بعضی دیرتر بسته به صفات آلت موسیقی مورد نظر می‌آموزند . در بیست سال اخیر روشهای جدیدی برای آموزش هر یک از آلات موسیقی تهیه شده است . نویسندگان دستور نوازندگی آلت با همکاری بهترین آهنگسازان کوشیده‌اند تا نیازهای تکنیک آموزش جدید را با ضروریات آموزش موسیقی هم از نظر ساختمان روش و هم از لحاظ مواد موسیقی پیوند دهند .

یک صفت مخصوص روش آموزش آلت موسیقی عبارتست از وارد ساختن نوازندگی گروهی و موسیقی مجلسی در همان آغاز کار آموزش . مواد بررسی خاصی برای شیوه های گوناگون و انواع دشوارها فراهم شده است . آهنگسازان در فراهم ساختن این مواد با نقل مطالب و ترانسکرپسیون به شیوه پسندیده و تهیه یک رشته آهنگهای اصیل با تون یکسان و یگانه و مراحل مناسب مشکل نقش عمده و اساسی به عهده گرفتند .

سازمان آموزش موسیقی

کودکستان - راهنمای موسیقی کودکان کستانی کودایی که ذیلا درج می‌شود امری شده مورد علاقه عموم و موضوعی علمی . در کودکان کستانیهای عادی کودکان سرودهای بچه‌ها و بازیهای وابسته با موسیقی متناسب با ردیف صدا و سطح فهم ایشان هفته‌ای دو ساعت آموخته می‌شود . برنامه یکسان است و در آن از دستورهای مربوط به آموزش و کتابهای سرود مصور استفاده می‌شود . خردسالان به هنگام رفتن به دبستان تقریباً با یکصد سرود که در طی سه سال رفتن به کودکان فراگرفته‌اند آشنا هستند .

دبستان - طی دوره هشت ساله آموزش دبستان حداقل آموزش به شمار می‌رود . در کلاس اول آموزش آواز و موسیقی مرکب است از دو نیم ساعت و در کلاسهای دیگر دو ساعت در هفته . گذشته از این در آواز دسته جمعی هم کوشش

می‌شود. هنرآموز باید سالانه سی تا چهل سرود پیاموزد و اصول اساسی موسیقی و نخستین مقدمات نوشتن و خواندن موسیقی و خواندن آواز درست را فراگیرد. از کلاس پنجم به کودکان آموخته می‌شود که از راه گوش نکته‌های موسیقی را دریا بند و به شنیدن موسیقی خوگیرند و نسبت به موسیقی و محتوی آن و شیوه بیان آن تا حدود فراوانی آگاه شوند.

دبستان آواز و موسیقی - کودائی نوشته است که «نیروی ریتم در انضباط بخشیدن به اعصاب و آموزش پرده صوتی و شش آواز را مستقیماً با ورزش پیوند می‌دهد. هر دو اینها از نیازهای روزانه هستند و ضرورت آنها از خوراک کمتر نیست.» این گونه دبستان برای آموزش موسیقی دان پایه گذاری نشده است، بلکه برای آموختن ذوق موسیقی به جوانانی که با فرهنگ موسیقی آشنایی دارند پی نهاده شده. تجربه نشان داده است که نیروی آموزشی موسیقی در مواد معلومات عمومی موجب نتایج درخشان و کامیابیهای بهتری می‌شود. در برنامه شش ساعت آموزش موسیقی در هر هفته برای چهار کلاس اول گنجانیده شده و چهار ساعت برای چهار کلاس آخر. از زمان آموزش بعضی از موضوعات کلی اندکی آکاسته شده است. دانش آموزانی که به کلاس سوم می‌رسند و استعداد بیشتری نشان داده‌اند می‌توانند يك آلت موسیقی هم فراگیرند پس از طی کلاس هشتم بیشتر دانش آموزان به دبیرستان معمولی می‌روند و تنها آنان که استعداد درخشانی در موسیقی نمودار ساخته‌اند در دبیرستان موسیقی نام نویسی می‌کنند.

دبیرستان عادی - در برنامه کنونی آموزش آواز در سالهای اول و دوم با اطلاعات مربوط به تاریخ موسیقی گنجانیده شده است. در بعضی از دبیرستانها کلاسهای آواز و موسیقی برای دانش آموزانی که در دبستان آواز و موسیقی آموخته‌اند و خواستار پیش بردن معلومات موسیقی خویش هستند گذاشته می‌شود.

شبکه مؤسسات ملی آموزش موسیقی

مرحله مقدماتی تحصیل موسیقی در دبستانهای ملی موسیقی و مرحله میانه در دبیرستانهای مخصوص موسیقی و پس از دیپلم آموزش در دانشکده موسیقی

ادامه می‌یابد و تکمیل می‌شود .

دبستان موسیقی - این دبستان شش کلاس دارد که با کلاسهای تهیه که از آن یادشد شروع می‌شود . آموزش موسیقی معمولاً در میان سنین هفت و نه آغاز می‌شود . آموزش آلت موسیقی در مرحله مقدماتی دو ساعت در هفته داده می‌شود و بر آن کلاسهای اجباری سولفژ و نواختن گروهی نیز مزید می‌شود . هدف دبستان موسیقی عبارتست از پرورش دادن ذوق موسیقی جوانانی که در آینده خواستار شنیدن کنسرت و حضور در تالار موسیقی می‌شوند و همچنین تربیت جوانان پر استعداد در موسیقی و فراهم کردن آماتورهای فعال موسیقی . این دبستان ضمناً دانش آموزانی را که توانایی و نیروی موسیقی شایسته و فراوانی دارند برای فراگرفتن آموزش بیشتر موسیقی آماده می‌کند .

دبیرستان موسیقی - دبیرستانهای موسیقی به سبب نفوذ آموزش و هنری که یافته‌اند در هر بخش از کشور نقش کانون موسیقی را به عهده گرفته‌اند . در بوداپست يك و در جاهای دیگر مجارستان پنج دبیرستان موسیقی وجود دارد . دبیران مواد اصلی ، هر هفته دو روز و هر روز ۴۵ دقیقه درس می‌دهند . موضوعات اجباری عبارتند از : سولفژ و تمرین موسیقی ارکستری و آواز دسته جمعی . دانش آموز پس از چهار سال تحصیل گواهینامه‌ای مبنی بر به پایان رسانیدن این دوره دریافت می‌کند و آنگاه می‌تواند در ارکسترها و کرها و دیگر رشته‌های موسیقی جز از آموزش آن شرکت کند .

آکادمی موسیقی - هنر کده و فرانس لیست ، در بوداپست بالاترین مؤسسه آموزش موسیقی کشور است . هدف آن عبارتست از فراهم ساختن سطح عالی آموزش هنری و آموزشی و علمی .

آکادمی موسیقی دارای دانشکده‌های پنج ساله است با سه دوره سه ساله . دانشکده های پنج ساله دارای بخشهای هفتگانه است که در آنها هنرجویان شایستگی هنری و آموزشی به دست می‌آورند .

در آکادمی موسیقی بوداپست برخلاف روش معمول در آموزشگاههای دیگر کشورها کرسی موسیقی شناسی (موزیکولوژی) برقرار است ، زندگی

و تجربیات علمی نشان داده است که آموزش موسیقی شناسی باید با دوره های آموزش هنرمندان اجراکننده و آهنگسازان و معلمان همراه باشد .
رشته سه ساله، معلمانی برای دبستانهای موسیقی و آموزش عمومی و آواز در این دبستانها فراهم می کند . این رشته شعبه هایی در پنج شهرستان که در آنها دبیرستان موسیقی موجود است دارد .

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی